

23. februar 2007

KONJUNKTURVURDERING, FEBRUAR 2007:

PRESSET PÅ ARBEJDSMARKEDET SKIFTER TIL PRIVAT SERVICE

Det går godt i dansk økonomi, og beskæftigelsen forventes at holde sig på det nuværende høje niveau i de kommende år. Der vil dog ske en forskydning i presset på arbejdsmarkedet, idet beskæftigelsen indenfor bygge og anlæg forventes at falde i 2008 og 2009. Modsat forventes beskæftigelsen fortsat at stige indenfor privat service hvilket vil resultere i, at det primært er indenfor denne sektor, vi vil opleve pres på arbejdsmarkedet i de kommende år.

Resumé:

2007 tegner igen til at blive et godt år for industrien med vækst på mere end 2 pct. Væksten i industrien drives af en forventet fortsat høj vækst i det private forbrug og maskininvesteringerne, men også en rekordhøj ordrebeholdning tyder på en fremtidig høj vækst. Indikatorerne for arbejdskraftmangel og flaskehalse er stagneret. Vi forventer derfor uændret industribeskæftigelse i 2007, hvorefter vi forventer fald i beskæftigelsen i takt med normalisering af væksten i industrien.

Væksten i bygge- og anlægssektoren forventes at forblive høj frem til og med 2007, dels pga. en formodning om udskudte vedligeholdelses- og reparationsopgaver, og dels pga. forventede høje øvrige bygge- og anlægsinvesteringer ekskl. boliginvesteringer. Fra 2008 og frem forventes negativ vækst i sektoren trukket af et fald i boliginvesteringerne. Ligesom væksten har produktiviteten ligget højt de seneste år, og også den udvikling forventes at fortsætte frem til 2007. Både antallet af flaskehalse og mangel på arbejdskraft har på det seneste været uændret eller faldende. Det peger i retning af et mindre presset arbejdsmarked indenfor bygge- og anlægssektoren i fremtiden. Vi forventer derfor at beskæftigelsen toppe i løbet af 2007 hvorefter den vil falde moderat i takt med afmatningen.

I 2007 forventes stadig høj vækst for de private serviceerhverv, primært drevet af høj vækst i forbruget af tjenester, mens det samlede private forbrug gearer ned. Produktivitetsvæksten forventes at ligge på et fortsat højt niveau i de kommende år. Beskæftigelsen er vokset kraftigt de seneste år, vi forventer derfor, at beskæftigelsen fortsat vil stige dog kraftigst i 2007. Denne udvikling bekræftes af udviklingen i antallet af flaskehalse, der er eksploderet det seneste halve år.

KONJUNKTURVURDERING FEBRUAR 2007

PRESSET PÅ ARBEJDSMARKEDET SKIFTER TIL PRIVAT SERVICE

Industri

2007 ventes også at blive et godt år for industrien med en vækstrate på godt 2 pct. og uændret beskæftigelse. I 2008 og 2009 forventer vi en nedgearing af væksten og derfor et fald i beskæftigelsen.

Vækst

Væksten i 2007 ventes at aftage fra det høje niveau i 2006, men stadig ligge højt på godt 2 pct. I perioden 1992-2005 har den gennemsnitlige vækstrate i industrien været på 1,3 pct. Væksten i 2007 drives af en forventet fortsat høj vækst i det private forbrug samt pæne vækstrater for maskininvesteringerne. Væksten i industrieksporten forventes at falde en smule i 2007, men bidrager ligeledes til væksten.

I forhold til vores seneste prognose er væksten i 2006 kraftigt opjusteret til trods for nedjustering af såvel industrieksport som privat forbrug. Mere herom i boks 1.

Boks 1. Revision af vækst og industrieksport i 2006

Væksten i 2006 er opjusteret mere end 1 pct. point i forhold til vores seneste prognose i oktober 2006. Datagrundlaget er revideret med nationalregnskabet for 3.kvartal, hvor væksten i industrien i 2006 er markant opjusteret. Det kan virke overraskende, da flere af de vigtigste efterspørgselsindikatorer for industrien er nedjusteret samtidig.

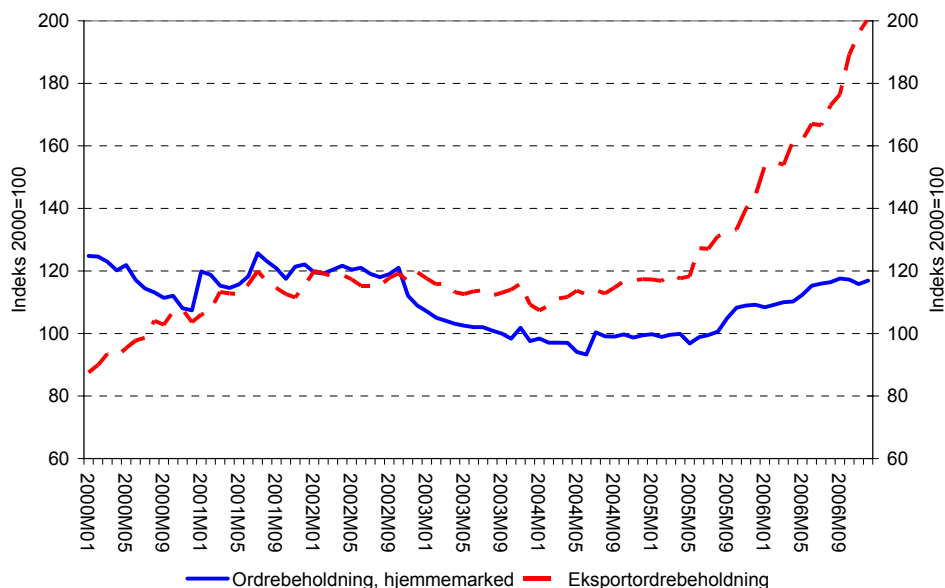
Specielt er revisionerne af industrieksporten meget kraftige og ikke forventede. Hvor vi i seneste prognose i oktober 2006 ventede en vækst i industrieksporten på 12 pct. fra 2005 til 2006, er dette skøn efter revisionerne nu reduceret til 5½ pct. Nedjusteringen er sket trods indikatorer, der peger mod en mere positiv udvikling i industrieksporten bl.a. eksportordrebeholdningen. Privatforbruget er ligeledes nedjusteret, mens skønnet for væksten i maskininvesteringer er uændret.

Ovenstående taget i betragtning har vi haft svært ved at få væksten i industrien til at passe. Det er derfor nærliggende at forvente en opjustering af industrieksporten. Det kan heller ikke afvises, at der vil komme en nedjustering af væksten i industrien i 2006.

Den positive forventning til udviklingen i industrien i 2007 underbygges af en række indikatorer. Den sammensatte konjunkturindikator for industrien har været stigende siden slutningen af 2005 og ligger nu på sit højeste niveau siden 1998. Ordrebeholdningen har været stigende siden 2. halvår 2005 efter flere års stagnation. Stigningen er accelereret i 2. halvår 2006, og ordrebeholdningen ligger nu på et meget højt niveau i forhold til de seneste

år, jf. figur 1. Figuren viser ligeledes, hvordan eksportordrebeholdningen er vokset kraftigt i perioden fra 2. halvår 2005, og således bidrager betragteligt til den positive udvikling i den samlede ordrebeholdning.

Figur 1. Ordrebeholdning i industrien ekskl. skibsværfter og bådbyggerier, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik.

I takt med at højkonjunktoren gearer ned, forventer vi, at væksten aftager i årene 2008 og 2009. Det skyldes en nedgearing i såvel maskininvesteringerne og industrieksport som i det private forbrug.

Tabel 1. Nøgletalstabel for industrien

	2005	2006*	2007*	2008*	2009*
	--- Realvækst i pct. 2000-priser ---				
Efterspørgselsindikatorer:					
Privat forbrug af varer	4,2	3,3	2,9	1,8	2,1
Maskininvesteringer	11,1	13,2	7,0	5,0	4,5
Industrilagre (vækstbidrag)	0,0	1,3	-0,3	-0,3	-0,4
Industrieksport	7,4	5,5	5,2	5,2	4,8
Øvrige vareeksport	0,3	4,8	3,4	2,8	1,9
Industriimport	8,3	10,7	6,5	4,8	4,7
Værditilvækst	0,3	3,9	2,1	1,9	1,7
	--- vækst i pct. ---				
Produktivitet	2,5	4,0	2,1	2,8	2,6
	--- niveau ---		-----ændring-----		
Beskæftigelse (1.000 pers.)	398	0	0	-3,5	-3,5

* prognose

Kilde: Adams databank og AERådet.

Efter en meget høj produktivitetsvækst i 2006 forventer vi en lidt lavere produktivitetsvækst i 2007 på godt 2 pct. Med en forventet produktivitetsvækst på henholdsvis knap 3 pct. og godt 2½ pct. i 2008 og 2009 ventes den gennemsnitlige produktivitetsvækst i perioden 2006-2009 at blive på knap 3 pct., hvilket er højere end det historiske gennemsnit.

De seneste reviderede nationalregnskabstal indeholdt en større revision af produktiviteten i industrien. Det betyder, at den gennemsnitlige produktivitetsvækst fra 2000 til 2005 ligger på 2,6 pct. mod 1,0 pct. i den gamle opgørelse. Historisk har der været en produktivitetsvækst på 2,9 pct. i perioden fra 1990 til 2000. Det betyder for det *første*, at risikoen for nye negative tilpasninger i industriens beskæftigelse er reduceret, idet en lav produktivitet kan imødegås ved at reducere bemandingen. For det *andet* passer udviklingen meget bedre med den beskæftigelsesudvikling, der er set i industrien de seneste år, hvor beskæftigelsen er faldet med mere end 56.000 personer i perioden 2000-2005.

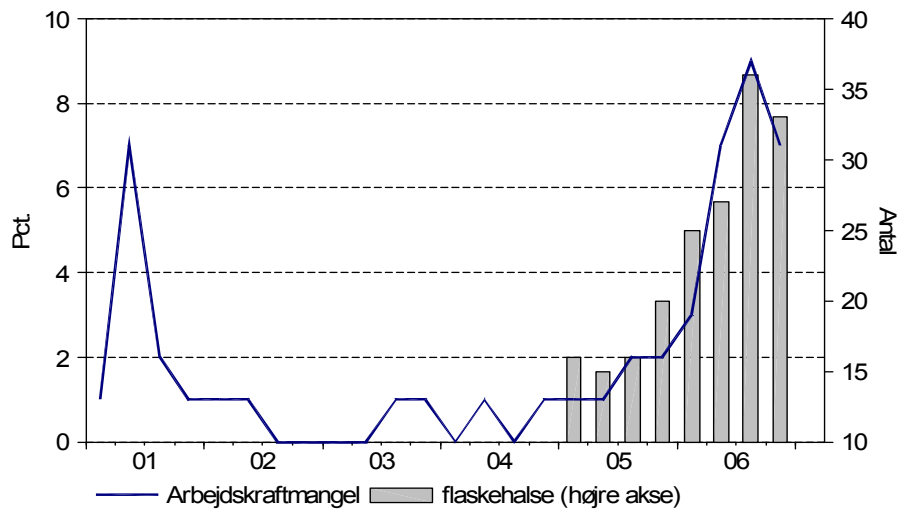
Beskæftigelse og kapacitet

Der er tegn på stigende kapacitetsudnyttelse i industrien. Kapacitetsudnyttelsen har de seneste fire kvartaler ligget på et højere niveau, end der er set de seneste fem år. Samme billede tegnes, når man ser på andelen af industrivirksomheder, der ikke melder om produktionsbegrænsninger. Det tal har ligget lavt de seneste to kvartaler.

Indikatoren for arbejdskraftmangel viser en kraftig stigning fra 3. kvartal 2005 til 4. kvartal 2006. Ved udgangen af 2006 er stigningen stoppet, men ligger stadig på et højt niveau, jf. figur 2.

Opgørelsen af flaskehalse viser ligeledes en stigning fra slutningen af 2005 og ind i 2006. Den seneste opgørelse er 4. kvartal 2006, hvor stigningen er stoppet, men stadig ligger på et højt niveau, jf. figur 2.

Figur 2. Udviklingen i antallet af opgjorte flaskehalse og mangel på arbejdskraft i industrien

Anm.: En flaskehals defineres som ” En mere end rent midlertidig efterspørgsel fra virksomhederne i en region efter arbejdskraft med bestemte faglige kvalifikationer, der ikke kan tilfredsstilles med ledig arbejdskraft.”.

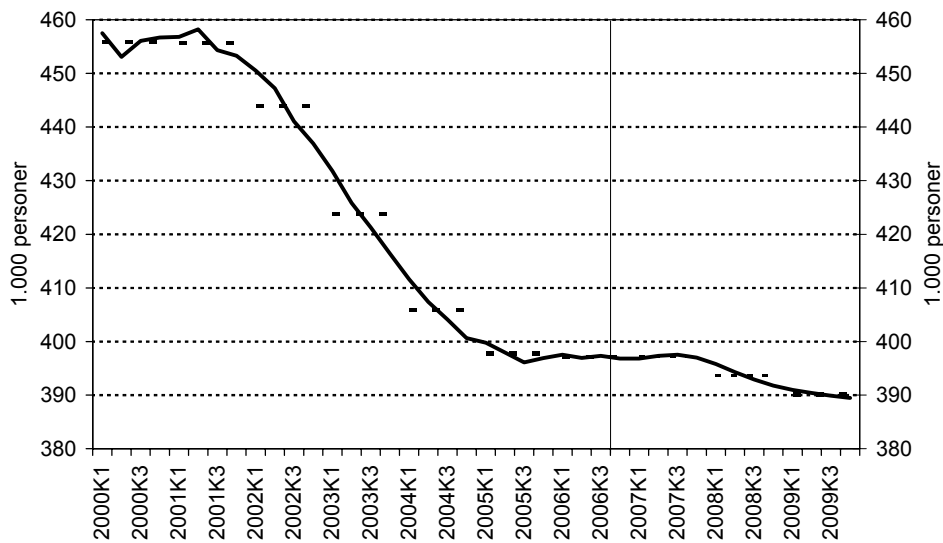
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen og Danmarks Statistik

De to indikatorer – arbejdskraftmangel og opgørelsen af flaskehalsene – tegner begge et billede, hvor manglen på arbejdskraft formentlig er toppet i 2006, men fortsat gør sig gældende ind i 2007. Denne udvikling stemmer godt overens med vores forventning til udviklingen i industrien, der vækstmæssigt toppet i 2006, mens 2007 også forventes at blive et godt år for industrien.

Beskæftigelsen i industrien faldt kraftigt i perioden fra 2001 til medio 2005. Herefter er faldet i beskæftigelsen stoppet, og niveauet ved udgangen af 2006 ligger på niveau med medio 2005. Der er et generelt nedadgående pres på industriens beskæftigelse som følge af strukturelle skift i erhvervs sammensætningen fra industri til servicesamfund. Den høje produktivitetsudvikling betyder i første omgang at der skal færre ansatte til en given produktion. Men det er også den høje produktivitetsvækst, der betyder at danske virksomheder er konkurrencedygtige. Det nedadgående strukturelle pres på beskæftigelsen betyder, at i perioder med højkonjunktur vil en konstant beskæftigelse være en positiv beskæftigelsessituation i industrien.

2006 og 2007 er år med høj vækst og vi forventer derfor stagnerende beskæftigelse. Efter 2008, hvor væksten ventes at geare ned, forventer vi et fald på 3.500 personer i både 2008 og 2009. Beskæftigelsen er vist i figur 3.

Figur 3. Beskæftigelsesudviklingen i industrien

Kilde: Adams databank og AErådet

Bygge- og anlægssektoren

Bygge- og anlægssektoren har de seneste år været præget af høj aktivitet og beskæftigelse. Vi skønner, at den høje aktivitet i bygge- og anlægssektoren vil fortsætte ind i 2007. I 2008 og 2009 forventer vi en afmatning i sektoren med direkte fald i produktionen og fald i beskæftigelsen.

I forhold til vores seneste prognose har vi opjusteret vækstsønnet kraftigt. Vækstsønnet for 2006 og 2007 er blevet opjusteret med hhv. 2½ og knap 3 pct. point. Opjusteringen af væksten skyldes bl.a. en større opjustering af væksten i bygge- og anlægsinvesteringer ekskl. bolig i 2006 (knap 10 pct. point) og i 2007 (4 pct. point). Desuden er boliginvesteringerne blevet opjusteret med 4¾ pct. point i 2007 i forhold til vores seneste prognose.

Datagrundlaget for boliginvesteringerne og de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer er generelt blevet revideret meget. Det afspejler, at statistikken på dette område er af tvivlsom karakter. Boliginvesteringerne er revideret kraftigt op fra starten af 2004 til slutningen af 2005, mens de bygge- og anlægsinvesteringer ekskl. bolig primært er opjusteret i 2006. Det er derfor en kombination af højere vækst og revideringer i datagrundlaget, der er årsagen til de nævnte opjusteringer i forhold til vores tidligere prognose.

Vækst

Væksten indenfor bygge- og anlægssektoren tegner til at forblive høj i 2007, hvorefter vi forventer fald i aktiviteten. Tabel 2 viser nøgletallene for bygge- og anlægssektoren i prognosen.

Tabel 2. Nøgletalstabel for bygge- og anlægssektoren

	2005	2006*	2007*	2008*	2009*
Efterspørgselsindikatorer:			---- Realvækst ----		
Boliginvesteringer	16,7	8,5	4,5	-4,0	-4,0
Øvr. bygge- og anlægsinv.	-2,0	12,8	7,0	2,0	1,5
Værditilvækst	6,2	7,8	4,5	-0,5	-0,6
			---- Vækst i pct. ---		
Produktivitet	0,6	1,9	1,9	0,6	0,5
	- Niveau -		----- Ændring -----		
Beskæftigelse (1000 pers.)	171	10	4,5	-2	-2

* prognose

Kilde: Adams databank og AErådet.

I 2007 skønner vi positive vækstbidrag fra både boliginvesteringer og øvrige bygge- og anlægsinvesteringer, dog tror vi, at væksten i disse vil være noget lavere end i 2006. Vi forventer derfor samlet en vækst på 4½ pct. i 2007. Denne vækstrate er dog stadig markant højere end den gennemsnitlige vækst i perioden 1990-2005, der har været på knap 2 pct.

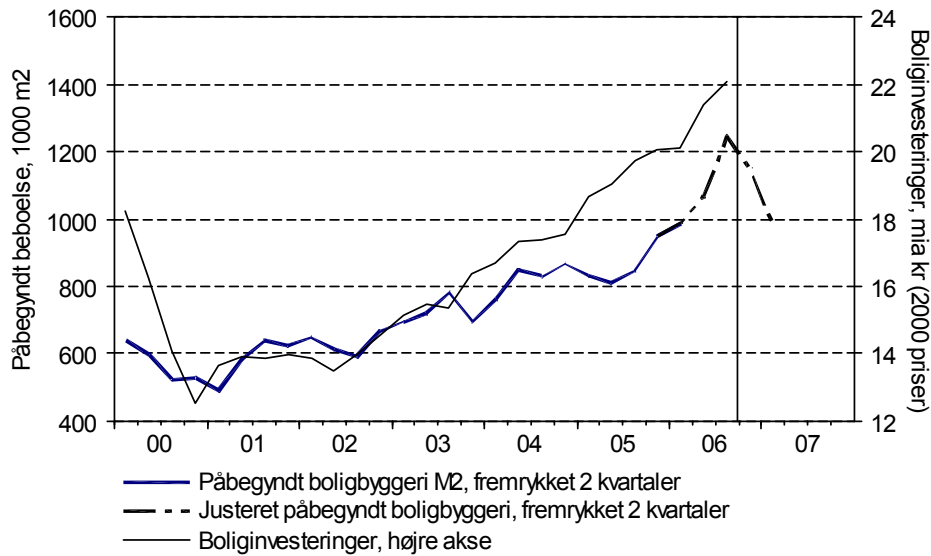
I 2008 og 2009 forudser vi et fald i boliginvesteringerne og dermed også et negativt bidrag til væksten i bygge- og anlægssektoren. Modsat forventes et lille positivt bidrag fra de øvrige bygge- og anlægsinvesteringer ekskl. boliginvesteringer. Samlet set forventer vi en afmatning i 2008 og 2009 med en negativ vækst på omkring en halv pct. i begge år.

I vores seneste prognose forudså vi en noget hurtigere vending i bygge- og anlægssektorens aktivitet. Men dels er der endnu ingen tegn på faldende aktivitet, og dels er der tilsyneladende kommet godt gang i de bygge- og anlægsinvesteringer ekskl. bolig.

Boliginvesteringer

Der findes flere forskellige indikatorer for udviklingen i boliginvesteringerne. Figur 4 viser udviklingen i det påbegyndte boligbyggeri og boliginvesteringerne. Det påbegyndte boligbyggeri er en rimelig indikator for boliginvesteringerne med ca. et halvt års forsinkelse. Det er dog vigtigt at pointere, at der ikke er en direkte sammenhæng mellem de to variable. Det påbegyndte boligbyggeri viser tilgangen til det samlede boligbyggeri under opførelse, og boliginvesteringerne afspejler udviklingen i det samlede boligbyggeri under opførelse. Det betyder, at faldet i påbegyndelserne indikerer en afmatning i boligbyggeri under opførelse og dermed snarere en stagnering end et fald i boliginvesteringerne.

Figur 4. Udvikling i påbegyndt boligbyggeri og boliginvesteringer

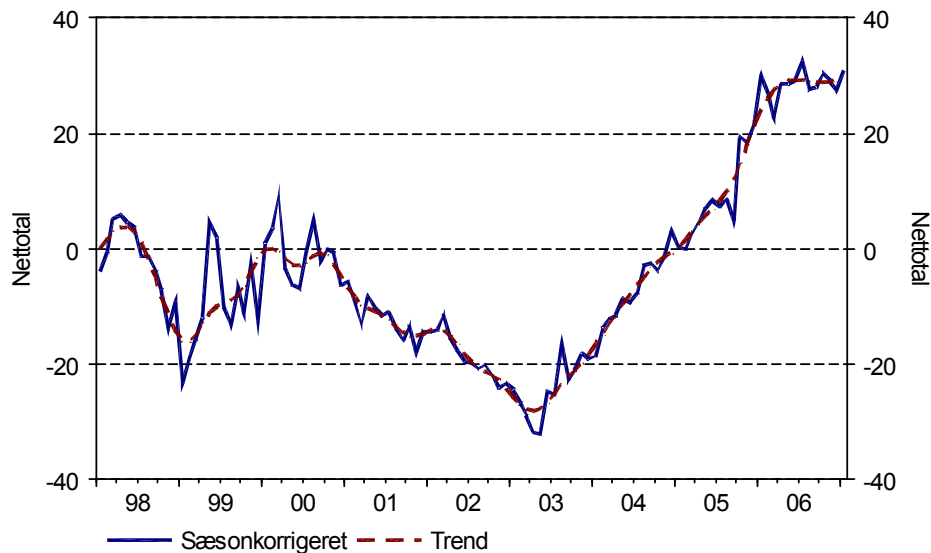

Anm.: Justeringen i tallene for boligbyggeriet er foretaget, da der historisk har været store revisioner af disse tal. Der er opjusteret med den historiske revision fire kvartaler tilbage. Uden revision ville det påbegyndte boligbyggeri være faldet yderligere.

Kilde: Danmarks Statistik og Aerådet.

Samlet set giver indikatorerne for boliginvesteringerne ikke noget entydigt billede af den fremtidige udvikling. På den ene side peger vores indikator for boliginvesteringerne, der bygger på det påbegyndte byggeri, nedad allerede i 4. kvartal 2006. På den anden side tegner indikatorerne for bygge- og anlægssektoren ikke noget billede af vigende aktivitet. Således ligger den sammensatte konjunkturindikator fortsat på et meget højt niveau, ligesom ordrebeholdningen ligger på et historisk højt niveau, jf. figur 5.

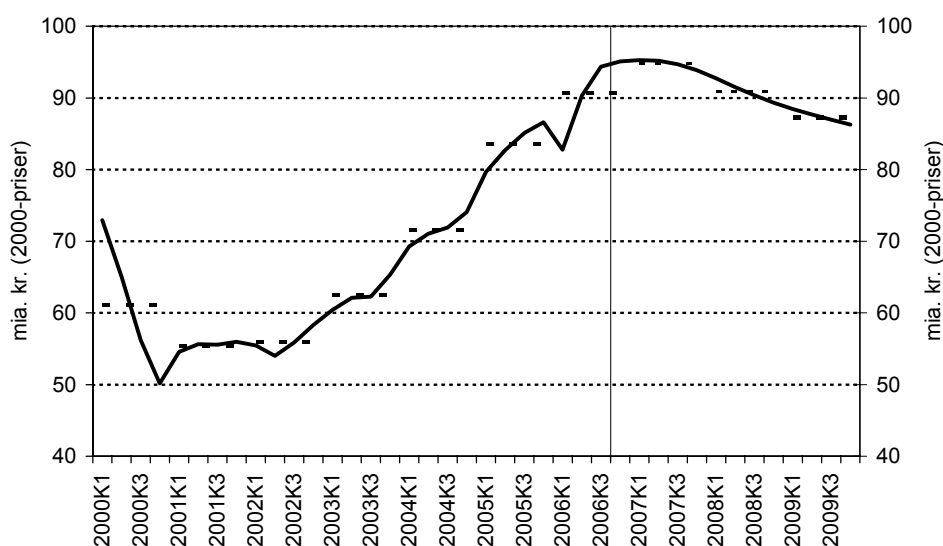
Figur 5. Udviklingen i ordrebeholdningen i bygge- og anlægssektoren

Kilde: Danmarks Statistik samt egen sæsonkorrektion

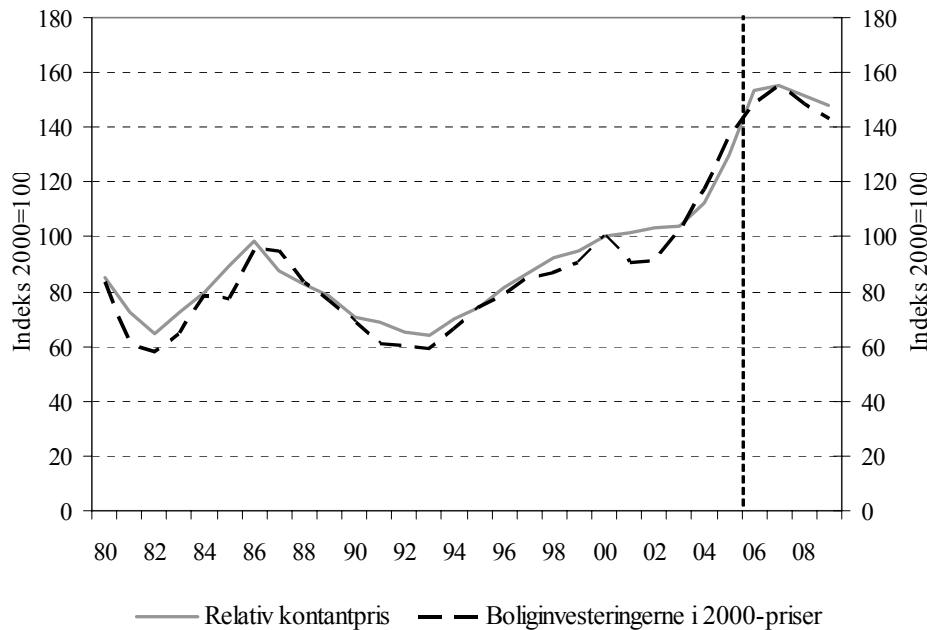
En af forklaringerne på, at de gode tider fortsætter for bygge- og anlægssektoren trods et tilsyneladende vigende påbegyndt boligbyggeri, kan være, at der de senere år har været stor ophobning af opgaver herunder især renoverings- og vedligeholdelsesopgaver. Vi tror, at disse opgaver er blevet udskudt på grund af et meget højt aktivitetsniveau fra nybyggeri, og at de derfor først vil blive udført i 2007. Det er derfor ikke nybyggeri der holder hånden under boliginvesteringerne i 2007. Vi forventer, at de udskudte aktiviteter vil modvirke et fald i byggeriet i 2007, men forudser derefter at boliginvesteringerne vil falde, jf. figur 6.

Figur 6. Udviklingen i boliginvesteringerne

Kilde: Adams databank og AERådet

Udviklingen i boliginvesteringerne flugter fint med vores forventninger til skønnene for udviklingen i boligpriserne. Der har historisk været en meget pæn sammenhæng mellem den *reale* kontantpris (prisen på enfamilies huse sat ift. prisen på boliginvesteringerne) og boliginvesteringerne. Vi forventer at den reale kontantpris vil stagnere i 2007 og derefter falde en smule i 2008 og 2009, jf. figur 7.

Figur 7. Udviklingen i den *reale* kontantpris og boliginvesteringerne

Anm.: Den lodrette linie angiver skellet mellem faktiske data og vores prognose. Den reale kontantpris er givet ved prisen på enfamilies huse, ift. prisen på boliginvestering.

Kilde: Adams databank og AERådet.

Hvis det viser sig, at kontantpriserne ikke stagnerer i vores prognoseperiode, men i stedet falder, er der risiko for et større fald i boliginvesteringerne.

Produktivitet

Produktivitetsvæksten har generelt ikke været høj inden for bygge- og anlægssektoren de seneste 12-13 år, hvor produktiviteten i gennemsnit kun er steget med godt en halv pct. om året. Vi forventer en produktivitetsvækst et godt stykke over normalen i 2007, mens vi i 2008 og 2009 forventer en produktivitetsvækst lidt under ”normalen”.

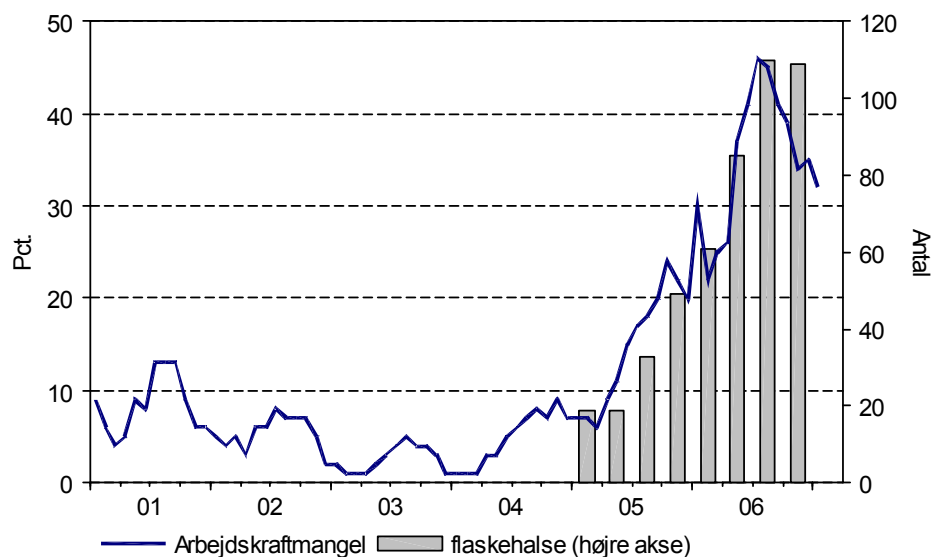
De nyeste tal peger på, at produktiviteten de seneste år har ligget højt i forhold til normalen. En af årsagerne til den historisk høje produktivitetsvækst kan være den øgede brug af udenlandsk arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren, der ikke er registreret i statistikken, jf. boks 2 i vores oktober 2006 prognose, Arbejdsmarkedet: Kapacitetsgrænsen nærmer sig.

Det kan have hævet produktiviteten, uden at der reelt har været tale om en produktivitetstigning, jf. boks 2. En anden årsag kan være de seneste års markante vækst i nybyggeriet. Nybyggeri er generelt meget mekaniseret end renoveringsopgaver hvilket betyder, at perioder med meget kapitalintensivt arbejde vil øge produktiviteten.

Beskæftigelse og kapacitet

Som resultat af det historisk høje aktivitetsniveau har kapaciteten i bygge- og anlægssektoren været hårdt presset de seneste år. Figur 8 viser udviklingen i antallet af flaskehalse og arbejdskraftmangel.

Figur 8. Udviklingen i antallet af opgjorte flaskehalse og mangel på arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren

Anm.: En flaskehals defineres som ” En mere end rent midlertidig efterspørgsel fra virksomhederne i en region efter arbejdskraft med bestemte faglige kvalifikationer, der ikke kan tilfredsstilles med ledig arbejdskraft.”

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen og Danmarks Statistik

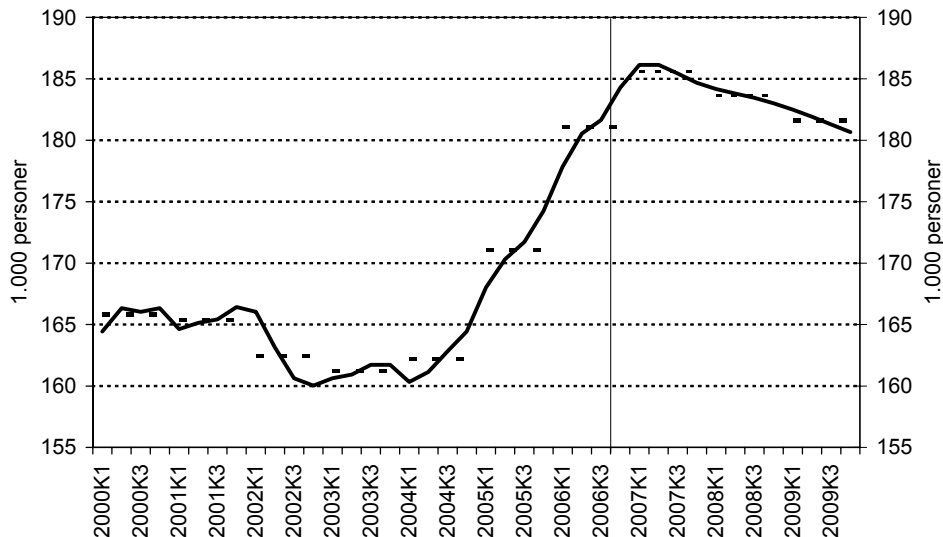
Indikatoren for mangel på arbejdskraft har været stødt stigende siden starten af 2004. Gennem 2006 har indikatoren dog været faldende hvilket peger mod, at manglen på arbejdskraft er aftaget i bygge- og anlægssektoren. Til trods for den generelle tendens til fald i arbejdskraftmangel ligger indikatoren i dag på samme niveau som for et år siden, hvilket stadig er et historisk højt niveau.

Samme indikation får man, når man ser på udviklingen i antallet af flaskehalse fra Arbejdsmarkedsstyrelsens opgørelse. Flaskehalsene accelererede kraftigt i perioden 2. kvartal 2005 til 3. kvartal 2006, hvor de lå på et historisk højt niveau. I 4.kvartal er stigningen stoppet, og flaskehalsene er faldet marginalt.

Udviklingen i indikatoren for arbejdskraftmangel og indikatoren for flaskehalse peger begge i retning af et mindre presset arbejdsmarked indenfor bygge- og anlægssektoren i fremtiden. Vi forventer, at beskæftigelsen i byg-

ge- og anlægssektoren topper i løbet af 2007, hvorefter den vil falde, jf. figur 9.

Figur 9. Beskæftigelsesudviklingen i bygge- og anlægssektoren

Kilde: Adams databank og AErådet

Beskæftigelsen forventes på årsgennemsnit at stige med 4.500 personer fra 2006 til 2007. Det betyder dog ikke, at vi vil se en stigning i beskæftigelsen gennem 2007, da stigningen skyldes et højt udgangsniveau fra 2006. I 2007 skønner vi, at bygge- og anlægsbeskæftigelsen vil toppe med omkring 186.000 beskæftigede hvorefter beskæftigelsen vil falde med omkring 2000 personer på årsgennemsnit i både 2008 og 2009. Til trods for beskæftigelsesfald i både 2008 og 2009 vil beskæftigelsen stadig ligge på et historisk meget højt niveau.

Private serviceerhverv

De private serviceerhverv har de seneste år været præget af høj aktivitet og stigende beskæftigelse. Vi forventer, at væksten vil aftage ind i 2007, men stadig ligge over det historiske gennemsnit. Beskæftigelsen vil fortsat stige om end mindre end i 2006. I årene 2008 og 2009 forventer vi en yderligere afdæmpning, men fortsat pæne vækstrater og stigende beskæftigelse.

Vækst

Væksten i 2007 er drevet af høj vækst i forbruget af tjenester, mens det samlede private forbrug gearer ned. Også det offentlige vare- og tjenestekøb bidrager til væksten i 2007 med pæne vækstrater. I årene 2008-2009 forventer vi en nedgearning af væksten, der dog stadig vil ligge over det historiske

gennemsnit på 2,3 pct. i perioden 1992-2005. For perioden 2006-2009 ventes en årlig gennemsnitlig vækst på 3,3 pct.

Den positive forventning til væksten i 2007 underbygges af den sammensatte konjunkturindikator for serviceerhverv, der toppede i sommeren 2006, men stadig ligger på et højt niveau.

I forhold til seneste prognose er væksten i 2006 opjusteret med 1 pct. point. Det sker på baggrund af de reviderede nationalregnskabstal for 3.kvartal. De nyeste tal viser, at 2006 tegner til at blive et rekordår for de private serviceerhverv med en vækst på knap 5 pct. Også udviklingen i beskæftigelsen har været rekordstor, her ses en stigning i 2006 på 38.000 personer. En så stor stigning i beskæftigelsen i de private serviceerhverv er ikke set i over 30 år. Tabel 3 viser nøgletallene for de private serviceerhverv.

Tabel 3. Nøgletalstabel for servicesektoren

	2005	2006*	2007*	2008*	2009*
Efterspørgselsindikatorer:		----- Realvækst i pct. -----			
Privat forbrug	4,2	3,2	2,0	1,7	1,7
Forbrug af tjenester	4,4	3,5	4,0	2,5	3,0
Off. vare- og tjenestekøb	4,6	3,7	3,7	2,9	2,8
Tjenesteeksport ¹⁾	8,7	5,9	5,9	2,1	2,0
		----- vækst i pct. -----			
Værditilvækst ¹⁾	4,1	4,9	3,4	2,5	2,4
Produktivitet ¹⁾	2,2	1,8	1,7	1,7	1,8
	--- niveau ---	----- ændring -----			
Beskæftigelse (1000 pers.) ¹⁾	1.246	38	21	11	8

* prognose

1) Ekskl. søtransport

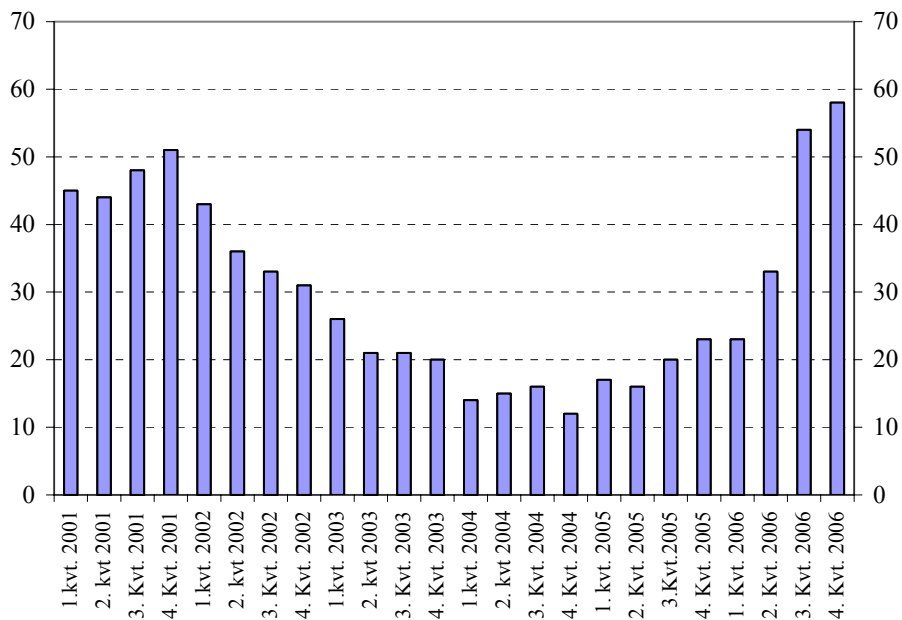
Kilde: Danmarks Statistik og AErådet.

Produktivitetsvæksten lå højt i 2006, og vi forventer et fortsat højt niveau de kommende år. For perioden 2006-2009 forventer vi gennemsnitligt en produktivitetsvækst på 1,7 pct., hvilket er noget over det historiske gennemsnit i perioden 1992-2005 på knap 1 pct. Den høje produktivitetsvækst kommer i en periode, hvor beskæftigelsen stiger kraftigt, og der samtidigt er mangel på arbejdskraft. Der er tegn på, at svagere grupper er kommet i arbejde i bl.a. de private serviceerhverv, men det er altså stadig lykkedes at holde en høj produktivitetsvækst.

Beskæftigelse og kapacitet

I vores seneste prognose undrede vi os over, at situationen på arbejdsmarkedet endnu ikke var slået ud i flaskehalse i de private serviceerhverv. De seneste to kvartaler har givet et noget andet billede. Som figur 10 viser, er flaskehalsene eksploderet i 3. og 4. kvartal og ligger nu højere end sidste periode med pres på arbejdsmarkedet i 2001. Udviklingen passer bedre med det billede, der ellers tegnes af de private serviceerhverv, med høj vækst og kraftigt stigende beskæftigelse.

Figur 10. Udviklingen i antallet af opgjorte flaskehalse i private serviceerhverv

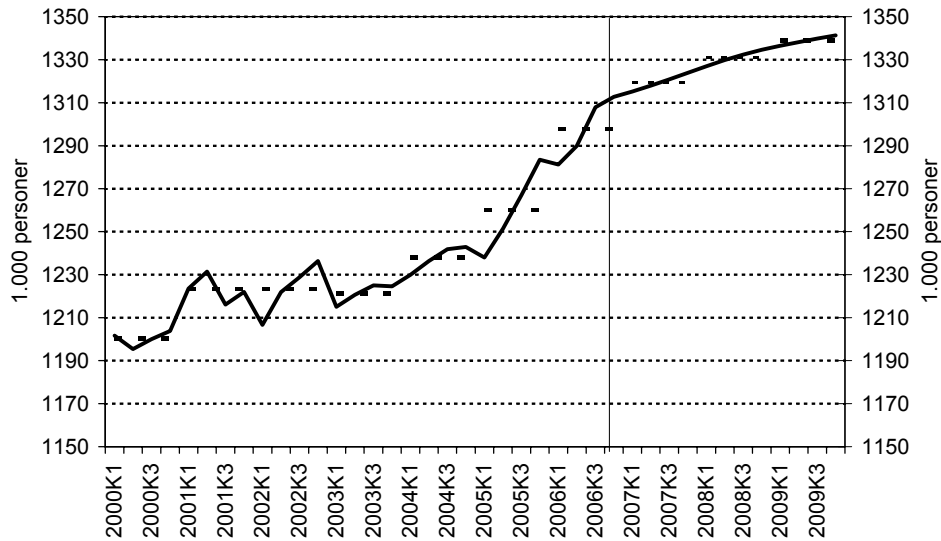

Anm.: En flaskehals defineres som ” En mere end rent midlertidig efterspørgsel fra virksomhederne i en region efter arbejdskraft med bestemte faglige kvalifikationer, der ikke kan tilfredsstilles med ledig arbejdskraft.”.

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Beskæftigelsen i de private serviceerhverv er vokset kraftigt de seneste år. Vi forventer, at beskæftigelsen fortsat vil stige gennem 2007 og samlet stige med 21.000 personer i forhold til 2006. Figur 11 viser beskæftigelsesudviklingen for de private serviceerhverv. I årene 2008 og 2009 forventer vi fortsat stigninger i beskæftigelsen, om end de bliver mindre end i 2007.

Figur 11. Beskæftigelsen i de private serviceerhverv

Kilde: Adams databank og AErådet

Det er udviklingen i den private servicebeskæftigelse, der driver beskæftigelsesudviklingen de kommende år. I 2007 stiger den samlede beskæftigelse med omkring 24.000 personer heraf 21.000 i de private serviceerhverv. Efter 2007 er det alene beskæftigelsesvæksten i de private serviceerhverv, der gør, at den samlede beskæftigelse vokser. I 2008 og 2009 forventes således et fald i beskæftigelsen i såvel bygge og anlæg som industrien. Det pres, der indtil nu har været på arbejdsmarkedet i bygge- og anlægssektoren, vil således i fremtiden i stigende grad ses i de private serviceerhverv.